

Коли дзвони говорять з небом

З літами в пам'яті спливають нелегкі, але незабутні роки дитинства, особливо свята і, зокрема, Великдень. Адже цей світлий день нам, дітлахам, дарував багато радісних миттєвостей. Навіть у тій повоєнній бідності батьки справляли своїм синам і донькам нові, хоча дешевенькі, одяг та взуття. Ми, як ніколи, могли натішитись, по смакувати такими жаданими і нечастими наїдками — булочками, печеним м'ясом та іншими смаколиками. А скільки радості дарували наші «бої» в крашанки біля березнівського Свято-Миколаївського храму! Незабутнім і важливим був тоді ще один елемент великоднього свята для підлітків і навіть дорослих. Ми ставали в чергу біля дзвіниці, щоб бодяй п'ять хвилин подзвонити, тим самим вкотре повістити людям про воскресіння Христа. Отож, коли наставала черга дзвонити, в дитячій душі виникали неповторні почуття, здавалося, що зі закличними звуками дзвонів ти сам піднімаєшся над світом і серце наповнювалось радістю і щастям.

Тому й нині, у поважному віці, коли у святкові дні прошкую вулицями вранішнього міста і чую мелодійні передзвони, які линуть з усіх дзвіниць чотирьох православних храмів, моє ество наповнюється тихими і світлими почуттями блаженства, душевного піднесення і Божої благодаті.

Через це мені як журналістові вже давно хотілося зустрітись зі справжнім церковним дзвонарем, поспілкуватись з ним, щоб написати про таку людину на сторінках нашої газети. І моє бажання та задуми врешті здійснилися. А допомогла в цьому колега-журналістка М. А. Антонюк, порадивши познайомитись з її земляком А. В. Турчиком, якого в Полянах небезпідставно називають Анатолієм-дзвонарем. А ще знають як дбайливого господаря, люблячого чоловіка і батька, ніжного дідуся. І я відразу скористався цією порадою.

Повертаючись зі службового відрядження з Малинська, заїхав у це гарне село, де й зустрівся з Анатолієм Володимировичем. Вже перші хвилини нашого знайомства у моєму серці викликали довіру і щирі симпатії до цієї гарної, привітної, світлої і доброї людини. Тож відразу з ним прямуємо до місцевого Свято-Михайлівського храму, який теж, до речі, приємно вразив своєю облаштованістю та затишком.

Разом з А. В. Турчиком піднімаємося на церковну дзвіницю і він, відкривши просторі вікна-ставні, показав своє робоче місце і на моє прохання вправно взяв в руки спеціальні паси, які з'єднують чотири більші і менші дзвони, почав творити

неповторну музику єднання душі, землі і неба. Його обличчя було просвітленим, а погляд — сонячним. Це тривало лише якусь хвилину, але і в короткі миті я відчув, зрозумів, що Анатолій-дзвонар досвідчений і професійний майстер своєї улюбленої духовної справи.

Про його шлях до цього своєрідного і неповторного мистецтва я дізнався в розмові, яку ми почали в салоні редакційної «Ниви», а продовжили в затишній оселі Анатолія Володимировича.

- Чи ви колись мріяли стати дзвонарем? — запитую господаря дому.

- Я до цього підсвідомо йшов з малих літ. Мої дядьки були сільськими музикантами - один гармоніст, другий барабанщик, отож часто грали на весіллях. Я тоді ще хлопчиком бігав на ті святкові забави, прислухався до гри своїх родичів. Найбільше звертав увагу на дядьків барабан, особливості гри на ньому. Вже дорослим зрозумів, що вона дуже схожа на дзвоніння. Потім, коли став самостійною людиною, пішов до церкви за покликком душі. У 1983 році заготовляючи в лісі дрова, я сказав своєму знайомому: «Вірю, що скоро почнуть повнокровно працювати наші православні церкви і монастирі, тоді я стану дзвонарем у Полянській церкві». А через п'ять років мені вночі у сні почувся дивний голос, який запитав: «А ти, Анатолію, був у своєму храмі?». Проснувшись від цього, я зрозумів, що то був ангельський клич і вранці пішов на службу до святої обителі. Тоді ж я вирішив стати дзвонарем, бо цим тоді займався чоловік похилого віку, який хотів

передати цю відповідальну справу у молоті руки. Отож я почав тренуватись вдома, вибивав мелодії на старому газовому балоні, а ще уважно придивлявся і прислухався, як це робить мій старший єдиновірець.

- Наскільки швидко вам, Анатолію Володимировичу, вдалося сповна оволодіти майстерністю дзвонаря?

- Робота із дзвонами — це непросте мистецтво. Оволодівав я ним роками не тільки самотужки, але й вчився в інших. З цією метою їздив у монастирі, багато разів бував у Почаївській лаврі, а ще, у свій час, працюючи в Києві на будівництві, приходив у величній Володимирський собор і з благовінням у серці слухав тамтешніх дзвонарів, які мали високий професіоналізм, та у своєму розпорядженні десятки різних дзвонів за величиною і за звучанням.

- Це ж треба мати справжній музичний слух і хорошу пам'ять, щоб вміти виконувати мелодії до різних за змістом і настроєм церковних відправ, - зауважую А. В. Турчику.

- Безперечно, людина позбавлена музичного слуху не справиться з цим завданням, - ділиться він. — Скажімо, інко-

ли це схоже з тим, коли композитор кладе на музику поетичні слова. І у церкві так трапляється. Скажімо, якщо хор співає «Многая лета», тоді дзвонар мусить творити піднесену і радісну мелодію, звуки великої радості повинні видавати дзвони у різдвяні і великодні свята, під час вінчання молодих. Інша за мелодикою повинна бути музика дзвонів перед початком церковної служби. Зовсім по-іншому треба дзвонити, коли людину проводжають в останню земну дорогу. Тоді повинен передаватися сум, жаль і надія на вічне небесне життя.

Слід зазначити, що Анатолій Володимирович як активний прихожанин Полянського Свято-Михайлівського храму раніше був його ключником, а нині, окрім свого майже тридцятирічного дзвонарства, співає у церковному хорі, допомагає у благоустрої церковної території та інших потрібних і важливих справах сільської духовної спільноти. Тобто він є надійним помічником настоятеля храму отця Володимира. Як зізнається А. В. Турчик, все це він робить добровільно і щиро, ні за яку плату, а за покликком душі, яка натхненна і віддана нашій християнській вірі.

Павло РАЧОК.